

Luovan alan kasvu turvattava

Suomi tarvitsee vahvaa luovaa taloutta. Luovien alojen talous on yli 16,7 miljardi euroa, ne tuottavat noin 130 000 työpaikkaa ja niiden osuus sekä BKT:sta että työllisyydestä on viimeisten tutkimusten mukaan kasvussa. Tilastokeskuksen (12.5.2025) mukaan luovat alat tuottivat vuonna 2023 3,2 % BKT:stä ja 2,9 % työllisistä.

Siksi vetoamme teihin kolmessa tärkeässä asiassa, jotka ovat ratkaisevia kasvun ja työllisyyden edistämisen kannalta.

1. Luovan alan kasvua ei saa leikata

Luovan alan kasvu ei synny itsestään – se vaatii pitkäjänteistä tukea ja investointeja. Siksi pyydämme, että:

- AV-tuotantokannustimen myöntövaltuus (10 M€, TEM 32.20.40) säilytetään. Se on keskeinen työkalu audiovisuaalisen alan kilpailukyvn ja työllisyyden vahvistamisessa. Kannustin on ollut valtiolle nettopositiivinen ja tuonut Suomeen merkittäviä ulkomaisia investointeja.
- Music Finlandin määrärahat (100 000 €, TEM 32.01.40) turvataan. Tämä rahoitus on ollut osa momenttia 32.01.40, ja sen jatkuminen tukee musiikin vientiä ja on linjassa hallituksen luovan talouden kasvustrategian kanssa.
- Business Finlandin tukijärjestelmää kehitettävä sellaiseksi, että se soveltuu nykyistä paremmin musiikki-, av-, kirja- ja muille kulttuuri- ja viihdealoille, joille rahoituksen saaminen on merkittävä haaste.

2. Luovan alan rakenteita ei tule romuttaa

Kevään kehysriihessä hallitus linjasi, ettei kulttuuriin kohdistu lisäsäästöjä tällä vaalikaudella, ja saman lupauksen on antanut myös sektorista vastaava ministeri julkisuudessa.

Tästä huolimatta valtiovarainministeri esittää merkittäviä - noin 22 miljoonan suuruisia - leikkauksia taiteen ja kulttuurin edistämisen määrärahoihin. Leikkaus kohdistuisi mm. Suomen elokuvasäätiön tukivaroihin, kulttuurivientiin ja alan järjestöjen tukiin.

Leikkaukset olisivat ristiriidassa hallitusohjelman, kulttuuripoliittisen selonteon ja luovan talouden kasvustrategian kanssa. Lisäksi ne heikentäisivät kulttuurialan työllisyyttä, kansainvälistymistä ja kasvua, ja siksi niistä tulee ehdottomasti luopua.

3. Yksityisen kopioinnin hyvitysjärjestelmä uudistettava

Yksityinen kopiointi on laillista Suomessa, ja siitä aiheutuu vuosittain vähintään 46 miljoonan euron haitta luovan sisällön tekijöille ja yrityksille. EU-direktiivi edellyttää, että tästä haitasta maksetaan kohtuullinen hyvitys – ei kulttuuritukena, vaan lakisääteisenä korvauksena.

Suomen nykyinen järjestelmä ei täytä tätä vaatimusta. Hyvitystä maksetaan vain 5,5 M€ vuodessa, mikä on alle 12 % tutkitusta haitasta. Selvityshenkilö Kristiina Harengon selvityksestä ilmenee, että se on asukasta kohden selvästi alle EU-maiden keskitason.

Suomessa hyvitys maksetaan verovaroista, kun muualla EU:ssa se kerätään markkinoilta. OKM:n teettämän selvityksen mukaan Suomen malli on EU-oikeuden vastainen.

Selvityksessä esitetään järjestelmän uudistamista. Sen mukaan hyvitys voitaisiin kerätä joko laite- ja palvelumaksuna tai yksinkertaisemmin teleoperaattorien kautta nettiliittymämaksuna (arvio: noin 30 senttiä/kk).

Uudistus toisi 5,5 M€ säästöt valtion budjettiin vuodessa ja samalla lisäisi luovan alan markkinatuloja – juuri nyt kun ala sitä kipeästi tarvitsee. Tämän hallituksen tekemä hyvityksen puolittaminen teki uudistuksen välttämättömäksi ja siksi tämän hallituksen tulee aloittaa uudistuksen valmistelu ripeästi. Luovan alan keskeisten rakenteiden kuten AVEKin ja Musiikin Edistämissäätiön toiminta on turvattava erillisjärjestelyin niin kauan, kun uudistusta valmistellaan.

Luovan alan kasvu on investointi tulevaisuuteen – kulttuurisesti, taloudellisesti ja kansainvälisesti.

Espoossa 22.8.2025

Vappu Aura

Lauri Kaira

Puheenjohtaja

Edunvalvontajohtaja

Luovan työn tekijät ja yrittäjät ry:n jäsenjärjestöt ovat:

1. Audiovisual Producers Finland – APFI ry
2. Avate -Audiovisuaalisen alan tekijät ry
3. Gramex äänitemusiikin tekijänoikeusjärjestö ry
4. Kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry
5. Kopiosto ry
6. Kuvasto visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusjärjestö ry
7. Musiikkituottajat – IFPI Finland ry
8. Suomen Kirjailijaliitto ry
9. Suomen Musiikkikustantajat ry
10. Suomen Muusikkojen Liitto ry
11. Suomen Musiikintekijät ry
12. Suomen Säveltäjät ry
13. Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry
14. Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry – TTVK